

ALGEMENE BELEIDSNOTA **van de Staatssecretaris voor Administratieve Vereenvoudiging,** **toegevoegd aan de Eerste Minister**

KAFKA WERKT

17 november 2004

1 Inleiding

In de beleidsnota van vorig jaar werd het kader geschetst waarbinnen de vereenvoudigingsactie van de Regering gerealiseerd wordt: de visie op administratieve vereenvoudiging, de manier van samenwerking met de andere Regeringsleden en de uitvoering van ons mandaat uit het Regeerakkoord (de XII Werken, 12 vereenvoudigingsprojecten die daarin zijn opgenomen).

Intussen is dit kader verder uitgewerkt tot een concreet werkplan, het Kafkaplan. Het geeft een overzicht van alle gerealiseerde en lopende vereenvoudigingsprojecten en vat de inbreng van alle Regeringsleden daarin samen.

Het **Kafkaplan** is een 'rollend' plan: het wordt om de drie maanden aangepast om 1) de nieuwe vereenvoudigingen op te nemen, 2) de portfolio van vereenvoudigingsprojecten bij te werken en 3) de op te lossen knelpunten inzake vereenvoudiging te identificeren. Op die manier wordt het resultaat van de vereenvoudigingsactie van de Regering geactualiseerd en, belangrijker, kunnen de nodige beslissingen worden genomen om verdere vereenvoudigingen te stimuleren. Het Kafkaplan vormt ons eerste en meest zichtbare beleidspoor, namelijk het verminderen van de bestaande administratieve rompslomp.

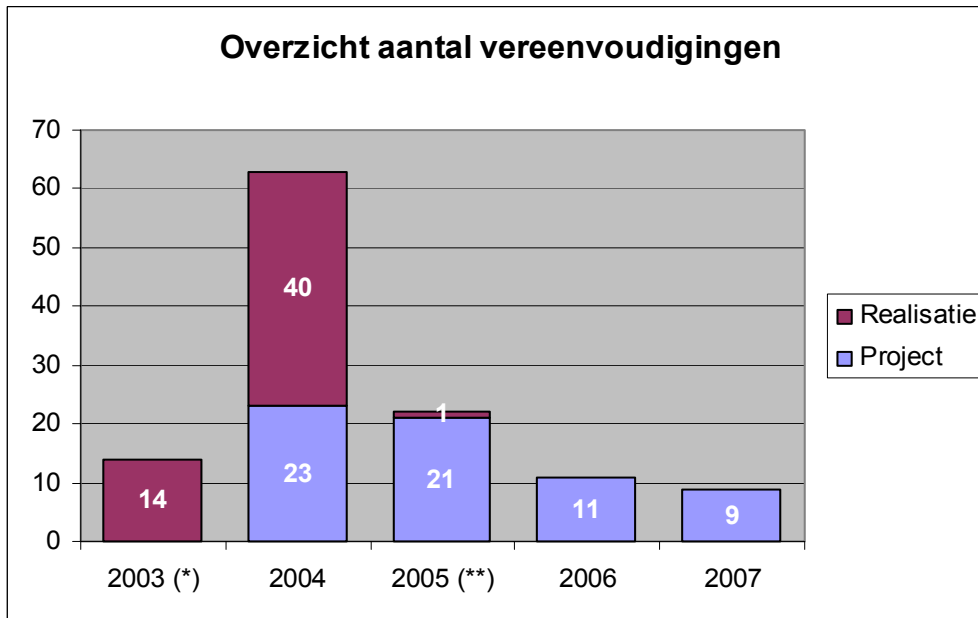
Ons tweede beleidspoor is minstens even belangrijk, namelijk het vermijden van nieuwe administratieve lasten naar de toekomst. Hiervoor werd de **Kafkatest** ontwikkeld en in volle uitvoering gebracht sinds 1 oktober 2004: die test gaat na of nieuwe regelgeving geen vermijdbare administratieve lasten meebrengt voor burgers of ondernemingen, zodat de maatregel nog voor zijn inwerkingtreding kan worden bijgestuurd.

Deze beleidsnota behandelt achtereenvolgens de vereenvoudigingen die zijn gerealiseerd via het Kafkaplan en de Kafkatest. Daarna wordt kort de groeiende internationale erkenning weergegeven die onze resultaten inzake vereenvoudiging genieten. Ten slotte worden de prioriteiten voor 2005 aangehaald.

2 Resultaten van het Kafkaplan

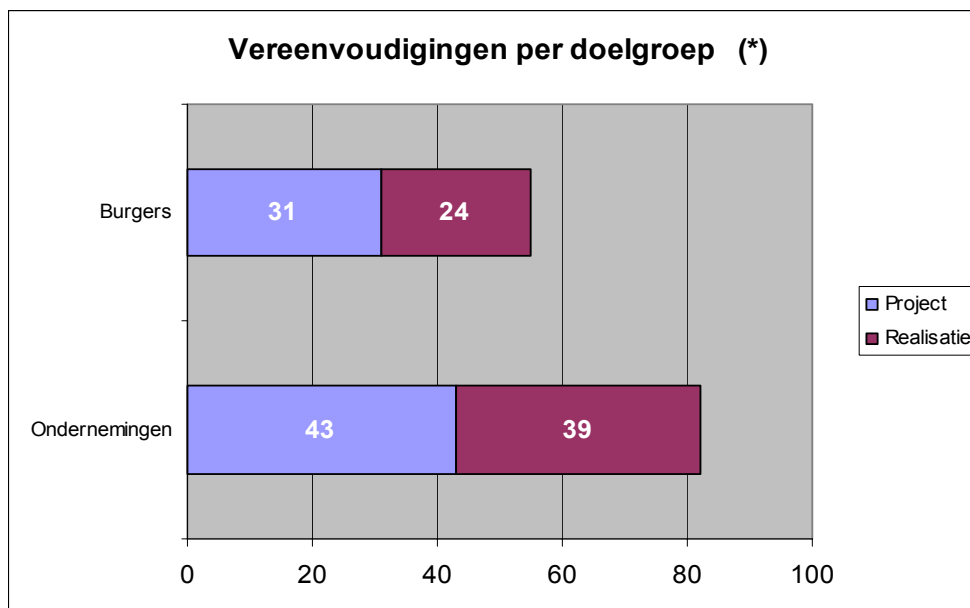
2.1 Globaal overzicht van de vereenvoudigingen

Uit onderstaande grafieken blijkt duidelijk dat de vereenvoudigingsactie van de Regering vruchten afwerpt.

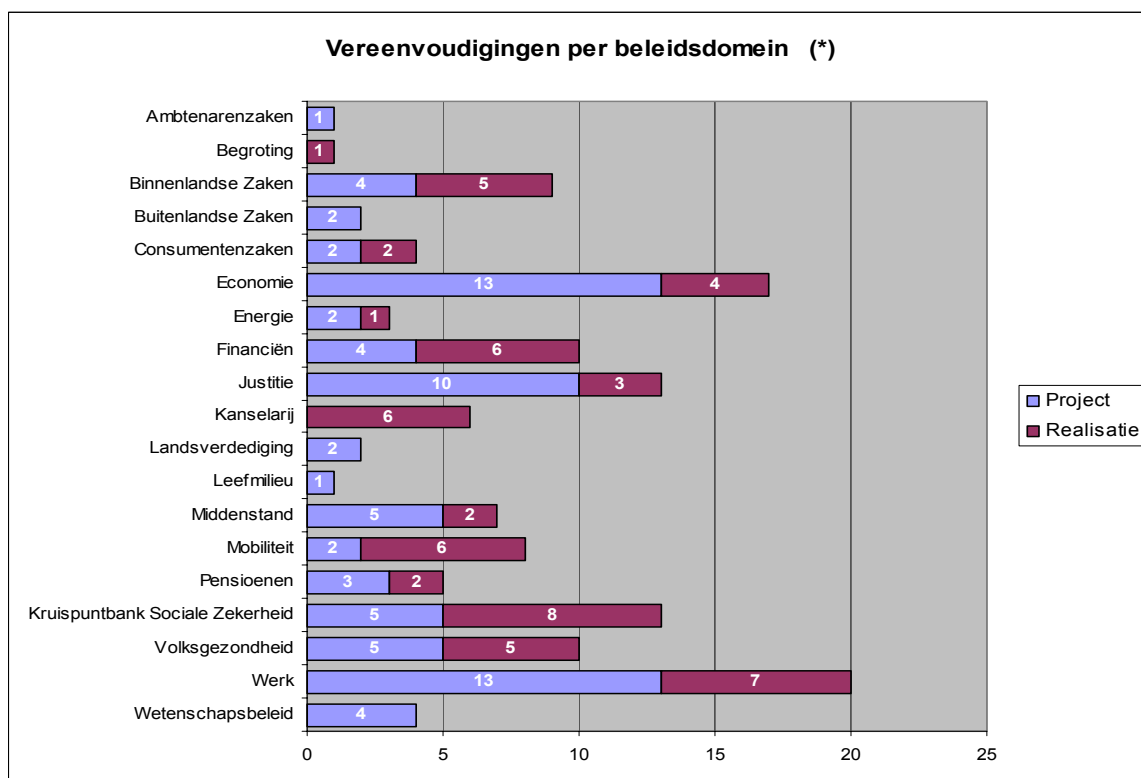

(*) sinds 1 juli 2003

(**)Verhoging BTW-drempel gaat in vanaf 1 januari 2005: Koninklijk Besluit gepubliceerd op 31 augustus 2004

(*) Aangezien sommige vereenvoudigingsprojecten zowel de burgers als de ondernemingen ten goede komen, is het aantal realisaties en projecten per doelgroep hoger dan het algemeen totaal.

(*) Aangezien sommige vereenvoudigingsprojecten betrekking hebben op meerdere beleidsdomeinen, is het aantal realisaties en projecten per beleidsdomein hoger dan het algemeen totaal.

Korte bespreking van de resultaten:

- Sinds juli 2003 zijn er in totaal 55 vereenvoudigingen gerealiseerd op een totaal van 119 projecten. Bijna de helft van alle beloofde vereenvoudigingen zijn dus al gerealiseerd;
- Deze nieuwe vereenvoudigingen zijn vrij evenwichtig gespreid over burgers en ondernemingen;
- De meeste beleidsdomeinen hebben 1 of meer bijkomende vereenvoudigingen gerealiseerd;
- In veel gevallen vormen de bouwstenen voor E-government, die onder impuls van de Staatssecretaris voor Informatisering van de Staat continu verder worden uitgebouwd, de essentiële schakel om tot een daadwerkelijke vereenvoudiging te kunnen komen. Het gaat hier bv. om de UME2, de toegang tot KBO, ...

2.2 XII Werken

Werk I: Afschaffing getuigschrift goed gedrag en zeden

In voorbereiding; hangt af van de globale modernisering van het strafregister in het kader van de Phenix-operatie.

Werk II: Afschaffing van de eensluidend verklaring

Gerealiseerd op federaal niveau via artikel 508 van de programmawet van 22 december 2003; intussen hebben de meeste Gemeenschappen en Gewesten ook hun eensluidend verklaringen afgeschaft.

De sociale partners bespreken momenteel de afschaffing van het eensluidend verklaren in de relatie werkgever-werknemer.

Werk III: Afschaffing van de stempelcontrole

Principe is ingeschreven in het ontwerp van programmawet najaar 2004; uitvoeringsbesluiten zullen in de loop van 2005 worden genomen.

Werk IV: Afschaffing fiscale zegels rijbewijzen

Goedgekeurd door de Ministerraad op 22 oktober 2004; wordt gerealiseerd in de loop van 2005.

Werk V: Uitbreiding Tax-on-Web en voorafinvulling belastingaangifte

Gerealiseerd begin juni 2004, waardoor nu ook zelfstandigen en vrije beroepen hun belastingaangifte elektronisch kunnen invullen.

Werk VI: Unieke gegevensinzameling burgers

Enkele punctuele vereenvoudigingen (bv. vereenvoudigde adreswijziging) doorgevoerd; toekomstige toepassingen elektronische identiteitskaart vormen motor voor structurele vereenvoudiging.

Werk VII: Uniek startersformulier

Deels gerealiseerd: sinds januari 2004 is het aantal dagen nodig om startersformaliteiten te vervullen voor zelfstandigen herleid tot enkele dagen en voor vennootschappen al gedaald van 56 naar 34; dankzij het project "elektronische BTW-registratie", dat zich in een eindfase bevindt, daalt de duurtijd voor rechtspersonen verder tot 27 dagen.

Werk VIII: Afschaffen attesten overheidsopdrachten

Gerealiseerd op federaal niveau: sinds 1 juli 2004 moeten bewijzen inzake RSZ, BTW en jaarrekeningen niet meer worden bijgevoegd; in de loop van 2005 worden deze bewijzen geleidelijk aan ook afgeschaft voor overheidsopdrachten van andere beleidsniveaus.

Werk IX: Vermindering archiveringsverplichtingen en elektronische archivering

Elektronische facturatie stijgt sterk sinds wet van 28 januari 2004 tot wijziging van het wetboek van de belasting over de toegevoegde waarde: op het eInvoice-platform van Isabel wordt een stijging verwacht van 140.000 facturen in mei 2004 naar 1,5 miljoen facturen in 2005.

Werk X: Uniek ondernemingsnummer

Volop in voorbereiding; in de loop van 2005 zal het ondernemingsnummer volledig het BTW- en RSZ-nummer vervangen.

Werk XI: Unieke gegevensinzameling ondernemingen

In opstart; structurele vereenvoudigingen makkelijker uit te voeren eens uniek nummer (Werk X) en startersformulier (Werk VII) operationeel zijn.

Werk XII: Wetsevaluatie

Kafkatest van toepassing sinds 1 oktober 2004 voor Ministerraad; oprichting parlementaire commissie wetsevaluatie is goedgekeurd in Kamer eind april 2004, wetsvoorstel is nu in behandeling in Senaat.

2.3 Bijkomende vereenvoudigingen

Naast bovenvermelde realisatie van 4 Werken zijn er ook nog 51 bijkomende vereenvoudigingen doorgevoerd sinds juli 2003. Bijvoorbeeld:

- de Kruispuntbank Sociale Zekerheid: met de invoering van de DMFA, Dimona en ASR worden jaarlijks meer dan 240 miljoen papieren attesten en formulieren uitgespaard;
- de verhoging van de BTW-drempel zodat men kan volstaan met driemaandelijks in plaats van maandelijks aangifte: 25.000 bedrijven besparen jaarlijks 25 miljoen euro;
- het afschaffen van de verplichte prijsaanduiding per meeteenheid in kleine winkels (<150m²);
- de vereenvoudiging van de bankverhuisdossier: minder administratieve rompslomp bij het overstappen naar een andere bank;
- de vereenvoudiging van de terugbetaling van cholesterolverlagende geneesmiddelen: 500.000 burgers en dokters werken eenvoudiger.

3 Resultaten van de Kafkatest

De vereenvoudigingsoperatie zal pas duurzaam effect sorteren als we er ook in slagen om de creatie van nieuwe administratieve lasten te vermijden. Hiervoor werd de Kafkatest ontwikkeld en in volle uitvoering gebracht sinds 1 oktober 2004: die test gaat na of nieuwe regelgeving geen vermijdbare administratieve lasten meebrengt voor burgers of ondernemingen, zodat de maatregel nog voor zijn inwerkingtreding kan worden bijgestuurd.

De Kafkatest is een eenvoudige checklist die de regelmakers in beleidscellen en administratie ertoe moet aanzetten om na te denken over de administratieve lasten die ze kunnen veroorzaken met nieuwe regels en op voorhand eenvoudiger alternatieven te onderzoeken.

De Kafkatest werd al succesvol toegepast in onder meer de volgende gevallen:

- Verhoogde terugbetaling voorbehoedsmiddelen: oorspronkelijk was voorzien dat jongeren 'sekscheques' moesten afhalen om hiervoor in aanmerking te komen. Dit kan nu gewoon via de SIS-kaart gebeuren;
- Controle bedrog kilometerstand voertuigen: oorspronkelijk was voorzien dat elke chauffeur een registratieboekje altijd in de wagen moest bijhebben. Nu wordt deze controle rechtstreeks via databases uitgevoerd;
- Verhoging sociale bijdrage vennootschappen: oorspronkelijk was voorzien dat elke vennootschap het hoogste tarief moest betalen, tenzij zij via allerlei formaliteiten konden aantonen in aanmerking te komen voor het verlaagde tarief. Nu is de bewijslast omgekeerd: vennootschappen betalen

het laagste tarief, tenzij de overheid kan aantonen dat zij het hoogste tarief moeten betalen.

De toepassing van de Kafkatest wordt sinds zijn inwerkingtreding goed nageleefd door de Regeringsleden. Het echte positieve effect van de Kafkatest zal natuurlijk pas merkbaar zijn over enkele jaren, in termen van een betere kwaliteit van de regelgeving en een efficiëntere en effectievere uitvoering van het beleid.

4 Internationale erkenning voor onze resultaten inzake vereenvoudiging

Onze resultaten inzake administratieve vereenvoudiging worden internationaal ook meer en meer erkend. Dit blijkt enerzijds uit de positieve evaluaties die onafhankelijke internationale instanties van ons vereenvoudigingsbeleid opmaken en anderzijds uit het feit dat andere landen inspiratie zoeken bij onze aanpak inzake vereenvoudiging.

4.1 Wereldbank

De resultaten van de administratieve vereenvoudiging voor ondernemers worden zichtbaar. Dit blijkt uit een recente studie van de Wereldbank "Doing Business in 2005".

In deze studie analyseert de Wereldbank, op basis van een aantal indicatoren, het ondernemingsklimaat in 146 landen. De laatste versie werd in recent bekend gemaakt en is gebaseerd op gegevens van januari 2004, zodat het de eerste studie is die de impact meet van de opstart van de Kruispuntbank Ondernemingen en de ondernemingsloketten.

De resultaten van de studie zijn bemoedigend en stimuleren ons om verder te gaan op de ingeslagen weg:

- België staat op een **3e plaats** inzake het terugdringen van de administratieve lasten, vooral omwille van de vereenvoudigingen voor starters;
- België krijgt een pluim voor het systematisch meten van de administratieve lasten die op de ondernemingen wegen;
- Dankzij de vereenvoudigingsprojecten is de gemiddelde duurtijd van een opstart van een zelfstandige verminderd van 22 dagen in 2003 naar 3 dagen in 2004 en van een grote onderneming van 56 dagen in 2003 naar 34 dagen in 2004.

4.2 Europese Commissie

Ook de Europese Commissie volgt met veel aandacht de resultaten die wij boeken inzake het terugdringen van administratieve lasten. Zo werd op 6 september 2004 door de Dienst voor Administratieve Vereenvoudiging een uiteenzetting gegeven voor de Werkgroep competitiviteit en groei van DG Interne Markt omtrent de initiatieven die België genomen heeft om de opstart van ondernemingen te vereenvoudigen. Meer bepaald werd het concept en de evolutie van het project "Kruispuntbank Ondernemingen – Ondernemingsloketten" voorgesteld, aangezien de andere Lidstaten van de Europese Unie zich daarop willen inspireren.

Algemeen kan gesteld worden dat de in België gehanteerde multidisciplinaire en geïntegreerde aanpak van administratieve vereenvoudiging - waarin aspecten van betere regelgeving, e-government, organisatie en communicatie samen vervat zijn - kan rekenen op de steun van de Europese instanties en op een ruime belangstelling vanuit de andere Lidstaten.

4.3 Nederland

Nederland maakt al vele jaren grote plannen voor administratieve vereenvoudiging, maar besteedde tot nu toe vooral aandacht aan rapportering. Recent wordt daarom meer en meer inspiratie gezocht bij onze pragmatische aanpak via concrete vereenvoudigingsprojecten. Ook voor de voorbereiding van hun voorzitterschap van de Europese Unie heeft Nederland een beroep gedaan op onze ervaringen inzake vereenvoudiging.

Zo hebben wij op 10 mei 2004 een gezamenlijke intentieverklaring met Gerrit Zalm, Nederlands vice-premier en minister van Financiën, die bevoegd is voor administratieve vereenvoudiging voor bedrijven, ondertekend. In deze verklaring gaan België en Nederland een samenwerking aan inzake administratieve vereenvoudiging op het niveau van de Europese Unie. Tevens werden enkele concrete projecten op stapel gezet (b.v. elektronische communicatie voor ondernemingen, cf. infra).

In samenwerking met de Staatssecretaris voor de Informatisering van de Staat overleggen wij ook regelmatig met de Nederlandse vice-minister-president en Minister van Binnenlandse Zaken Thom De Graaf, die bevoegd is voor administratieve vereenvoudiging voor burgers. Minister De Graaf is in het bijzonder geïnteresseerd in de aanpak en resultaten van ons Meldpunt Kafka, dat op 3,5 maanden tijd meer dan 3.800 meldingen registreerde.

Ten slotte wijzen wij erop dat Nederland op dit ogenblik een systeem van e-government in de sociale zekerheid aan het opzetten is, dat helemaal geënt is op het Belgische systeem. Tijdens de bespreking van de betreffende wetsvoorstellen in de Tweede Kamer werd herhaaldelijk naar het Belgische voorbeeld verwezen. Leden van de Tweede Kamer kwamen in dit kader begin september 2004 ook op werkbezoek bij de Kruispuntbank voor Sociale Zekerheid (KSZ) en eind september 2004 gaf de KSZ, op uitnodiging van het Nederlandse ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, in Den Haag een uiteenzetting over de strategische aspecten van het e-government in de Belgische sociale zekerheid.

4.4 Frankrijk

Recent zijn in Frankrijk de 'Stratégies Ministérielles de Réforme' op gang getrokken, onder impuls van Eerste Minister Jean-Pierre Raffarin en Staatssecretaris voor Hervorming van de Overheid Eric Woerth. In totaal zijn 225 verbeterings- en vereenvoudigingsprojecten gepland worden over de komende drie jaar.

Een aantal van deze plannen heeft betrekking op vereenvoudigingen die wij in België reeds gerealiseerd hebben of waarvan de voorbereiding al volop in gang is:

- Invoering van een elektronische identiteitskaart;
- Afschaffing papieren versie Staatsblad;
- Rationalisering van de procedure voor overheidsopdrachten; en
- Unieke inschrijving van voertuigen.

5 Prioriteiten voor 2005

In 2005 zal de vereenvoudigingsactie worden verdergezet via de twee bovenvermelde beleidssporen: verminderen van bestaande administratieve rompslomp (Kafkaplan) en vermijden van nieuwe administratieve lasten (Kafkatest).

Hierbij is het principe telkens dat van de **unieke gegevensinzameling**: de overheid moet de gegevens van burgers en ondernemingen waarover ze al beschikt, hergebruiken met respect voor de privacy teneinde de administratieve procedures zo eenvoudig mogelijk te maken.

Daarom is het van essentieel belang dat de overheid zijn databases en mogelijkheden tot gegevensuitwisseling verder uitbouwt, maar wel telkens met als doel om op basis daarvan de administratieve procedures voor burgers en ondernemingen maximaal te vereenvoudigen. In dit verband zullen wij de verdere ontwikkeling van onder meer de Kruispuntbank Ondernemingen, de Kruispuntbank Sociale Zekerheid, het Rijksregister en het Centraal Strafregister ondersteunen.

5.1 Bijkomende realisaties XII Werken

Werk III: Afschaffing stempelcontrole

Verouderde opvolgingstechniek kost overheid veel tijd en energie. Door afschaffing van de stempelcontrole komen er middelen vrij om actiever te werken aan de reïntegratie van werklozen op de arbeidsmarkt. Volgens het VVSG (Vereniging Vlaamse Steden en Gemeenten) kunnen Vlaamse gemeenten alleen hierdoor al 5 miljoen euro uitsparen.

Werk IV: Afschaffing fiscale zegels rijbewijzen

Voorhistorische betaalmiddelen kosten burgers en bedrijven veel tijd en energie. Door betalingen met fiscale zegels te vervangen door moderne betaalmiddelen (o.a. overschrijvingen en stortingen) verliezen ondernemers en burgers niet onnodige tijd. Jaarlijks wordt er voor meer dan 130 miljoen euro betaald met fiscale zegels. Beginnen met afschaffing van de fiscale zegels bij aanvraag rijbewijs.

Werk VII: Uniek startersformulier

Met de elektronische opstart door de modernisering van de procedures voor oprichting en de vereenvoudiging van de vestigingswetgeving zal men een bedrijf kunnen opstarten in 3 dagen. In 2002 duurde dit nog 56 dagen voor vennootschappen, in 2004 neemt de opstart nog 34 dagen in beslag. In 2005 wordt dit verminderd tot 3 dagen. Prioritair daarbij is het project voor de modernisering van de procedures voor oprichting van rechtspersonen dat de overheid samen met de Federatie van Notarissen heeft opgestart en dat in 2005 de duurtijd van de juridische formaliteiten in verband met de oprichting van een onderneming van gemiddeld 24 dagen tot 1 dag moet beperken.

Werk X: Invoeren van uniek ondernemingsnummer

De eerste stappen voor de invoering van het uniek ondernemingsnummer worden gezet. Het RSZ nummer voor 230.000 bedrijven verdwijnt. Op termijn zal een onderneming bij alle instanties herkenbaar zijn door één uniek nummer en vervallen alle andere.

5.2 Bijkomende vereenvoudigingen

Uit bovenvermelde grafieken blijkt dat er in 2005 ook nog een heel aantal bijkomende vereenvoudigingen op stapel staan. Bijvoorbeeld:

Vereenvoudiging veiligheidscoördinator

Vanaf 1 januari 2005 worden een aantal administratieve formaliteiten inzake veiligheidscoördinatie op bouwerven vereenvoudigd.

Voor bouwerven met een oppervlakte tot 500 m² zijn deze vereenvoudigingen de volgende:

- Het controledagboek wordt afgeschaft en vervangen door een eenvoudige kennisgeving (schriftelijk of per e-mail), die wordt verstuurd indien dit noodzakelijk is voor het waarborgen van de veiligheid en de gezondheid;
- Het postinterventiedossier wordt vereenvoudigd; en
- Het veiligheids- en gezondheidsplan wordt vervangen door een document met concrete afspraken over veiligheid en gezondheid op de bouwterf of wordt vereenvoudigd (naargelang de graad van risico van de bouwterf).

Elektronische communicatie vennootschappen

Toelaten aan ondernemingen om e-mail en andere elektronische instrumenten te gebruiken in hun communicatie met hun aandeelhouders. Het Belgisch bedrijfsleven geeft tot op vandaag immers jaarlijks een klein fortuin uit aan de papieren communicatie met haar aandeelhouders. Zo moeten aandeelhouders op naam door middel van een aangetekend schrijven uitgenodigd worden op de algemene vergadering. Vanaf 2005 zal dit voortaan ook kunnen via andere communicatie-instrumenten, zoals e-mail en fax. Dit betekent een potentiële besparing van meer dan 300 euro per vennootschap.

Ook het vijf keer publiceren van de uitnodiging tot de Algemene Vergadering (twee keer in een lokale, twee keer in een nationale krant en een keer in het Belgisch Staatsblad) voor aandeelhouders aan toonder kost handenvol geld. In navolging van andere landen zal vanaf 2005 de publicatie in één nationale krant volstaan en, voor gewone algemene vergaderingen zonder speciale agendapunten, zelfs de loutere vermelding in het Belgisch Staatsblad. Hierdoor wordt de jaarlijkse publicatiekost per naamloze vennootschap verlaagd van gemiddeld 270 euro naar 90 euro voor algemene vergaderingen met bijzondere agendapunten en zelfs naar 30 euro voor gewone algemene vergaderingen.

Beursgenoteerde bedrijven zijn daarenboven verplicht om hun halfjaar- en jaarresultaten en andere berichten te verspreiden via kranten. Ook hier dient het alternatief van de publicatie via de website te worden overwogen. Daartoe zal door de CBFA een consultatie met de beursgenoteerde ondernemingen worden opgestart.

Door deze vereenvoudiging kunnen Belgische ondernemingen jaarlijks tot 80 miljoen euro uitsparen.

Elektronische boekhouding

Toelaten aan ondernemingen om hun boekhouding op elektronische wijze te voeren en hun documenten elektronisch te bewaren. In concreto houdt dit project in dat de verplichting wordt afgeschaft om de wettelijk voorgeschreven boekhoudboeken op papier te bewaren, aangezien daarvoor evenwaardige elektronische alternatieven bestaan.

6 Conclusie

Kafka werkt. Op 15 maanden tijd zijn er 4 van de XII Werken en nog 51 bijkomende vereenvoudigingen gerealiseerd, wat erop duidt dat de vereenvoudigingsdynamiek binnen de Regering op gang is. Deze goede resultaten worden internationaal ook meer en meer erkend.

Het komt er nu op aan deze dynamiek te versterken en ook enkele grote vereenvoudigingsdossiers tot een goed einde te brengen, zodat o.m. de XII Werken verder kunnen worden uitgevoerd. Wij zullen daartoe de nodige ondersteuning bieden aan de overige Regeringsleden en de betrokken overheidsdiensten.

Vincent VAN QUICKENBORNE
Staatssecretaris voor Administratieve Vereenvoudiging,
toegevoegd aan de Eerste Minister